

Radio in Nieuw Guinea voorziet onafhankelijke radio

In 1962 werd, onder auspiciën van de Telegraaf, een groot aantal radioprogramma's opgenomen voor de militairen die in die tijd gelegerd waren in Nieuw Guinea. Doel was een groet vanuit huis als wel de luisteraars daar op de hoogte te houden via woord en amusement van datgeen in het vaderland plaats vond. Zonder in te gaan op het aantal luisteraars in Nieuw Guinea meldde de Telegraaf op 12 juli 1962 dat het succes van deze radioprogramma's wel duidelijk aantoonde dat er een taak voor een commerciële radio-omroep in Nederland lag, daar het succes van de programma's gericht op de militairen, de deur openzette voor het stichten van een legale commerciële omroep die de tot verdwijnen gedoemde Radio Veronica kon gaan opvolgen.

De uitzendingen gericht op de overzeese troepen waren volgens de Telegraaf de eerste legale commerciële radio in 'Nederlands Rijksg gebied' en bleken, volgens de vele uit Nieuw Guinea ontvangen berichten, in een behoefte te voorzien en het moreel van de daar aanwezige troepen te versterken, zodat zij naast politieke ook een belangrijke sociale waarde hadden. Volgens de redactie van het Dagblad waren ook mensen in overheidskringen ingenomen met de speciale uitzendingen. Anders was het volgens de Telegraaf gesteld met de reacties die in Nederland geuit werden: 'meestal door de zuilen over de verderfelijke invloed van de commerciële radio en televisie.' Maar die werden getuige de reacties van de jongens overzee dan ook wel duidelijk ontzenuwd.

De supervisie over de door zijn zoon René van Vooren geproduceerde programma's had Rene Sleeswijk. Hij verwoordde destijds de reacties: "Het voordeel van deze commerciële nationale programma's vind ik wel dat wij in deze radio-uitzendingen een bundeling van krachten krijgen, die men in Hilversum door de verschillende omroepbelangen, nooit in één programma bij elkaar krijgt. Een nationale, onafhankelijke omroep is daarom zo belangrijk, dat daarbij

- zoals met de uitzendingen die de Telegraaf thans naar Nieuw Guinea stuurt - het talent niet meer versnipperd wordt." Maar in Nederland waren destijds dergelijke programma's bijna niet te verwezenlijken. Toch had elke omroep wel haar eigen paradepaardjes, waarmee men zo zuinig mogelijk omging. Het was eigenlijk wel mogelijk dat de artiesten zonder problemen met elkaar wilden samenwerken, maar het was vooral de invloed van de politieke partijen die de versnippering en verdeling van de talenten onder de artiesten destijds in de hand werkte.

De door Sleeswijk georganiseerde en door de Telegraaf gesponsorde programma's werden opgenomen onder de noemer 'Artiesten Appel' Ze hadden volgens Sleeswijk maar een doel en wel een zo uitstekend mogelijke kwaliteit te bereiken, waarbij het een groot voordeel was dat artiesten van allerlei richtingen hadden toegezegd eraan mee te werken. Sleeswijk: "Deze topprogramma's zijn voor mij een bewijs dat een onafhankelijk radiostation in Nederland zeker in een behoefte kan voorzien. Want alleen dit nationale element maakt het mogelijk elke zondag drie programma's met topmensen op te nemen."

De toen nog niet zo lang voor de Telegraaf actieve journalist, Henk van der Meyden, deed er nog een schepje bovenop door ook zijn eigen mening te geven: 'De enthousiaste ontvangst van onze programma's in Nieuw Guinea is wel een duidelijke tegenstelling met de koelheid waarmee onze zuilen op onze programma's reageerden. Zij hadden zelf in deze met hun goed geoutilleerde technische apparaten geen enkel initiatief genomen en werkten zelfs tegen door officieel hun medewerking aan onze programma's te onthouden. Gelukkig zijn de Nederlandse artiesten een andere mening toegedaan.'

Om een voorbeeld te noemen werd er in de eerste week van de maand juli 1962 een drietal programma's opgenomen waaraan de volgende artiesten hun medewerking verleenden: Rudi Carrell, Rita Reys, Corrie Brokken, Willy Walden en Piet Muyselaar - voor vele Nederlanders destijds veel beter bekend als 'Snip en Snap'- Jules de

Corte, Anneke Grönloh, Conny van den Bosch en de Wama's. En Van der Meyden, ging - als zovele anderen - er vanuit dat Radio Veronica spoedig uit de ether zou gaan verdwijnen, getuige: 'Het publiek in Nieuw Guinea is blijkens de eerste reacties enthousiast over deze topprogramma's. Een commercieel radiostation in Nederland zou niet alleen het belang van onze militairen, maar ook het gehele Nederlandse volk kunnen dienen, dat een moderner nationaler geluid verlangt dan datgeen de verpolitiekte omroepen zullen produceren. En het verdwijnen van Radio Veronica, dat dit jaar te verwachten is, geeft de regering de gelegenheid aan dit verlangen tegemoet te komen.'

Vervolgens werd het wel heel duidelijk gemaakt dat het verlangen naar een landelijk, onafhankelijk, commercieel radiostation in Nederland erg groot was. De lezers van het dagblad de Telegraaf werden opgeroepen massaal een brief te schrijven waarin hun wensen op het gebied van de radio werden geuit. 'Schrijft U ons ook, deze massale reactie kan de Nederlandse regering een steun geven om de drempel te overtreden en een commercieel station in Nederland mogelijk te maken.'

In de jaren zeventig, zo weten velen te herinneren, werd er in tal van kranten door de lezers gereageerd op de plannen van de Nederlandse regering middels een wetswijziging de zeezenders voorgoed uit de ether te weren. Wekenlang waren honderden ingezonden brieven te lezen waarin vooral tegenstanders van een eventuele wetswijziging aan het woord kwamen. Maar ruim 10 jaar eerder, in 1962, waren ook vele reacties terug te lezen, waarvan een bloemlezing.

'Als voorstander van een commerciële omroep en door de grote tegenwerking een dergelijke omroep te verkrijgen van de zijde van de zuilen, zou ik het ook zeer betreuren, indien ook hier door machtswellust het uitzenden door Veronica onmogelijk wordt gemaakt. Hier is alle reden om een petitie aan ons Parlement te doen uitgaan. Gaarne zal ik daaraan mijn medewerking verlenen. Ik

constateer wederom met genoegen, dat hier ook weer op de bres wordt gestaan voor de vrijheid van anderen.' (H.H. Hammacher uit Utrecht).

'Veronica mag niet uit de lucht verdwijnen. Indien dit onverhoopt toch zou gebeuren, zal ik in de eerste plaats mijn 'zuil-abonnement' opzeggen en bovendien geen luisterbijdrage meer betalen, wat ook de consequenties hiervan zullen zijn.' (D. Wagenaar, Zwolle.)

De omroepen willen Veronica weg hebben. Waarom? Omdat een zeer groot deel van ons land er naar luistert. De omroepen zijn naar onze smaak oer- en oervervelend. Helaas gaat Veronica 's avonds al vroeg de ether uit, maar dan is er gelukkig Radio Luxembourg nog. De reclame van beide stations stoort ons in het geheel niet. Het is verantwoord verdeeld over het programma.' (J. Oymans, Venlo.)

'Naar mijn mening, en naar ik aanneem van vele miljoenen landgenoten, voorziet Radio Veronica in een zeer grote behoefte bij het Nederlandse volk. Het is te betreuren dat men haar nog steeds geen legale plaats heeft toegewezen. Het boycotten van Radio Veronica door de zuilen en het parlement zou moeten worden beantwoord middels het boycotten van alle zuilen door alle Nederlanders die nog een greintje vrijheidsdrang bezitten.' (M.Korving, Den Haag).

'De zenders Hilversum 1 en 2 zenden te weinig populaire muziek uit. Politiek, geloof en oorlogen lezen wij wel in de krant. Wij kuren lange, lange dagen. Door Veronica kunnen wij dat wel verdragen. Om 8 uur is voor ons de dag al lang begonnen. Door Veronica is er weer een kuur-dag gewonnen. Voor Hilversum betreuren wij het ten zeerste. Voor ons is Veronica toch echt wel de eerste. Zendt Veronica niet meer uit, dan noemen wij dit geen kloek besluit. Als men Veronica weg gaat sturen, dan duurt het eens zo lang, het kuren.' (H.M.J. Dekkers, Bilthoven sanatorium Berg en Bosch.)

'Radio Veronica hebben wij hoofdzakelijk aanstaan en met ons velen van onze kennissen en vrienden. Iedereen is verontwaardigd over het feit, dat men overweegt een schip, dat bovendien buiten de territoriale wateren liggend, zijn bestaansrecht, nog beter zijn bestaansnoodzaak, heeft bewezen, het voortbestaan onmogelijk te maken. Ik ben nog steeds zo optimistisch, dat ik graag wil vasthouden aan de idee dat Nederland een vrij land is, met recht en rechtvaardigheid.'(G.G.C.J. Bjelke van Milligen, Amsterdam.)

Terug komend op de coördinator van de programma's, Renee van Vooren kan gemeld worden dat hij naast Piet Bambergen één van de leden van de Mounties was.

<https://www.youtube.com/watch?v=rX84haL2DO4>